

NOVADNIEKS

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

● Nr. 41 (7046)

● Otrdiena, 2000. gada 11. aprīlis

● Cena Ls 0,12

Sveic goda donorus

Ginta Kraukle

Pasaules veselības diena šogad veltīta donoru kustībai, tādēļ 7. aprīlī Sarkanā Krusta Preiļu rajona nodaļas valde svinīgi sveica goda donorus — cilvēkus, kas asinis nodevuši vairāk nekā 60 reizes. Kopumā mūsu rajonā asinis 1999. gadā nodevuši 877 cilvēki, humānajam mērķim ziedojot 400 litrus asiņu, valsti — 24 795 litrus. Šogad Latvijā atzinības rakstus saņēma 800 donori, Preiļu rajonā — 8 cilvēki.

Sarkanā Krusta Preiļu nodaļas vadītāja Viktorija Upeniece uzsvēra, ka nav svarīgi, cik reizi asinis nodotas, jo svarīgāka par visu ir cilvēka dzīvība. Šogad Preiļu rajonā bijuši 85 gadījumi, kad donori asinis nodevuši pirmo reizi mūžā, un tas ir apsveicami. Donoru dienās Preiļos parasti piedalās vairāk nekā simts cilvēku, tādēļ svarīgs ir arī sagatavošanas darbs, ko veic vairāk nekā 20 vietējie mediķi. Sarkanā Krusta vadība pateicās medicīnas darbiniekiem, bet atzinības rakstus par mūža ieguldījumu donoru kustībā pasniegta Marijai Kraulei, Bronislavai Drabovičai, Marijai Vaščenko, Lidijai Kuzminai, Anitai Silkānei, Nadeždai Jepifanovai, Zinaīdai Dzenei un Ivanam Semjonovam.

Goda donorus uzrunāja rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore, uzsvērot, ka īpaši nepieciešams donoriem būtu atbalsts no valsts puses, lai šie cilvēki, kas stāv nomodā par pašu svarīgāko —

● Viena no goda donorēm Marija Kraule asinis nodevusi 120 reizes. Foto: M. Rukosujs

cilvēka dzīvību, būtu sabiedrībā cienīti, materiāli vairāk balstīti un spētu pienācīgi parūpēties par savu veselību, kas tagad diemžēl daudziem ir liegts. Klātesošos sveica ansamblis «Smaidiņš» Ilzes Rožinskas vadībā.

Apzinoties, ka asinis ir tā retā viela, ko nav iespējams iegūt ķīmiski vai aizstāt ar kādu citu, donoru rindās jau kopš 1968. gada ir Marija Kraule. Visu mūžu goda donore dzīvojuši Preiļos, asinis nodevusi pavisam 120 reizes. 1982. gadā Marija Kraule apbalvota ar goda donora zīmi

pat plašās padomijas mērogā. Iesaistīties donoru kustībā piespiedis nelaiemes gadījums — ceha priekšnieka dēls, kur tolaik strādājusi Marijas kundze, pakļuvis zem tramvaja. Operācijai bijis nepieciešams liels daudzums asiņu. Viņa, ne mirkli nedomājot, zinājusi — jāpalīdz. Glābt Marijai Kraulei nācies arī tēvu, kuram viņa ziedoja savas asinis. Pati atzīst, ka izjūt nepieciešamību četrreiz gadā nodot asinis, jo tas palīdz saglabāt gan enerģiju, gan dzīvesprieku. Nākamā donoru diena Preiļos — 15. maijā.

Parlamentārais sekretārs amatu maiņas brīdī apmeklēja Preiļu rajonu

Līvija Rancāne

Ar Preiļu rajona padomes vadību, skolu direktoriem, vietniekiem un pedagogiem tikās Oskars Spurdziņš, kuru vizītes laikā varēja uzskatīt gan par Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) parlamentāro sekretāru, gan arī par Finanšu ministrijas parlamentāro sekretāru, jo šajā laikā viņš mainīja darbavietas. Drīzāk jau par otro, ko apliecināja oficiālās apstiprināšanas datums jaunajā amatā. Tomēr minētais valdības pārstāvis, par patīkamu pārsteigumu klātesošajiem, atstāja izglītības darbā kompetenta cilvēka iespaidu.

Skolvadītāju saruna ar Oskaru Spurdziņu izvērtās par trim izglītībā pašlaik aktuālu jautājumu grupām: skolēnu slodze un mācību gada iespējamā pagarināšana, pedagogu algu paaugstināšana saistībā ar skolu tīklu sakārtošana, skolu saimnieciskais finansējums.

Attiecībā uz skolēnu noslogotību Oskars Spurdziņš informēja, ka IZM veiktie skolu apsekojumi atklājuši, ka 78 procentos no visām pārbaudītajām sko-

lām tiek pārkāpti noteikumi par mācību stundu skaitu vienā nedēļā. Visiem it kā ir skaidrs, ka skolēnu slodze samazināma, veicot mācību satura reformu. Taču vienlaikus, tiklīdz tiek skats konkrēts mācību priekšmets, sākas protests no šī priekšmeta skolotājiem. Tomēr ministrija strādā šādā virzienā, kaut arī rezultāts nebūs tik drīz. Lai atvieglotu mācību sasturu, jāpārskatīto mācību metodika, kas savukārt prasīs daudz līdzekļu.

Klātesošie pedagogi pilnīgi piekrita runātāja viedoklim, uzsvērot, ka galvenais ir iemācīt skolēniem būtiskas lietas, pašiem spēst atrast vajadzīgo informāciju, nevis nodarboties ar faktu iekalšanu. Es nedomāju, ka ir svarīgi, vai tekstā skolēns prot atrast metaforu, vai iekalt, ka «ļaudis» ir sestās deklinācijas izņēmums, teica kāda skolotāja no zāles, jo ne jau par filologiem viņus gatavojam. Svarīgi ir, lai bērni zinātu, ka ir tādas metaforas un prastu pareizi izlocīt vārdu «ļaudis». Skolotāji savās stundās varot atteikties no prasībām iekalt simtiem faktu, taču, diemžēl, eksāmena uzdevumi prasot ļoti sarežģītas zināšanas.

Izskanēja arī cits viedoklis. Vai ir kritēriji, pēc kuriem noteikt, kāda slodze kuram bērnam ir par lielu?

Oskaram Spurdziņam nācās uzklaustīt

direktoru pārmetumus, ka pēdējos gados notiek nepārtrauktas runas par slodzes samazināšanu, taču īstenībā notiek pretējais. Atsevišķos priekšmetos tiek samazināts stundu skaits, vienlaikus palielinot apgūstamo faktu apjomu un dziļumu. Tiek domāts par pasaules čempionu gatavošanu, tas ir, par to, lai mācību priekšmetu pasaules olimpiādēs Latvijas skolēni iegūtu zelta medaļas, kā dēļ nepārtraukti «ūek paaugstināta latiņa» zināšanu apjomam mācību priekšmetos. Skolas uzdevums tomēr ir gādāt, lai vidējais skolēnu zināšanu līmenis būtu atbilstošs valsts pasūtījumam, bet nevis izveidot atsevišķus medaļniekus. Parlamentārajam sekretāram nācās dzirdēt arī pārmetumu, ka skolas var sagatavot un iesniegt ministrijā desmitiem priekšlikumu, bet tie tā arī paliek bez atbildes. Viņam nācās skaidroties arī par to, cik ilgi IZM turpinās eksperimentus ar izglītības un zinātnes ministru maiņu. Izraisot zālē smieklus, Oskars Spurdziņš slavināja pašreizējo ministru, kurš esot speciālists finansu lietās. To Preiļu rajona pedagogu auditorijā gan nevajadzēja pieminēt, jo sarežģījumi ar skolotāju algu paaugstinājumu šīspuses pedagogiem saistās tikai un vienīgi ar Māra Vītola vārdu.

Turpinājums 2. lappusē.

Izziņas

Preiļu pilsētas domē visiem interesentiem pieejams Latvijas lauku attīstības plāns Eiropas Savienības pirmsiestāšanās programmai lauksaimniecības un lauku attīstībai, «Novadnieku» informēja pilsētas domes attīstības plānošanas speciālists Valerijs Stūris. Apjomīgais dokuments ietver materiālus par to, kā SAPARD programmā 2000.-2006. gadam ar saviem projektiem var iekļauties ne tikai lauksaimnieki, bet arī lauku uzņēmēji un pašvaldības. V. Stūris uzsvēra, ka tas ir galīgais plāna variants, kurā nekādas izmaiņas vairs netiks izdarītas.

Preiļu pilsētas dome saņēmusi Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) apstiprinājumu tam, ka tiks atbalstīta Preiļu pilsētas ūdens saimniecības rekonstrukcijas projekta iekļaušana 2001.-2003. gada valsts investīciju programmā, «Novadniekam» pārstāvēja Preiļu pilsētas domes priekšsēdētājs Ilmārs Meluškāns. Viņš minēja, ka VARAM šo projektu atzinusi par prioritāru. Vēl nav saņemta informācija par to, kāds ir Ekonomikas ministrijas viedoklis šajā sakarā. Ja arī tas būs pozitīvs, ir cerības, ka Preiļi saņems valsts finansējuma daļu un jau nākamgad varēs sākt ūdens tīklu rekonstrukciju.

Preiļu pilsētas pašvaldības uzņēmums «Siltums» gatavs arī pēc apkures sezonas beigām nodrošināt ar karsto ūdeni patērētājus Celtnieku ielas dzīvojamajā masīvā, «Novadnieku» informēja Preiļu pilsētas domē. Vienīgā piebilde — ja šī masīva iedzīvotāji vēlas karsto ūdeni vasarā. Karstā ūdens piegāde vēl šogad var tikt atjaunota arī akciju sabiedrības «Preiļu siers» mikrorajonā, ja tiks izpildīta siltumtīklu rekonstrukcijas programmas šim gadam paredzētā daļa.

L. Kirillova

Piektdien notika Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības (LIZDA) rajona arodorganizācijas III konference. Par rajona pedagogu arodorganizācijas darbošanos ziņojumu sniedza arodbiedrības rajona padomes priekšsēdētājs Viktors Vagalis. Konferencē notika arī arodbiedrības rajona padomes priekšsēdētāja pārvēlēšana. Tika izvirzītas trīs kandidātūras, tostarp arī Viktora Vagaļa kandidātūra. Tomēr viņš savu kandidatūru pirms vēlēšanām atsauc. Par skolotāju arodbiedrības rajona padomes priekšsēdētāju tika ievēlēta Nellija Stauža, rajona izglītības pārvaldes speciāliste. Konferencē darbā piedalījās arī LIZDA priekšsēdētāja Astrīda Harbaceviča.

Rimicānu pamatskolā projektu nedēļā skolēni veidoja kopīgu darbu «Rīgai — 800». Projekta prezentācijā piedalījās arī skolēnu vecāki, bet nedēļa noslēdzās ar ekskursiju uz Rīgu. Skolēni apmeklēja televīzijas studiju, Vēstures un kuģniecības muzeju, Melngalvju namu, cirku, bet ēstgribu nomierināja «McDonaldā».

L. Rancāne

Semināru apmeklētāju uzmanībai!

Preiļu rajona lauksaimniecības konsultāciju centra speciālisti informē, ka 13. aprīlī zemniekiem paredzētais seminārs par gatavošanos ganību cēlienam (ar firmas «Baltic Feed» piedalīšanos) notiks Preiļos «Lattelekom» zālē nevis Rudzātos, kā bija rakstīts iepriekš. Semināra sākums pulksten 10.00.

Šodien vārdadienu svin — Hermanis, Vilmārs.
12. aprīlī — Jūlijs, Ainis.

Sonedēļ

*Gadi kā ziedu ķekari zvīlot
Un augļus tie pratuši rīst;
Ne cilvēkiem, ne dzimtenei mīlai
Manis dēļ nācies nav ciest.*

Aglonas pagastā
♦ 50 gadi Inārai Krasinai 12. aprīlī, 55 gadi Antonam Pumpišam 10. aprīlī, 65 gadi Zentai Jaunzēmai 16. aprīlī, 70 gadi Nikolajam Ekstam 6. aprīlī.

Galēnu pagastā
♦ 70 gadi Ludvigai Indānei 15. aprīlī, 75 gadi Teklai Vēverei 13. aprīlī un Venerandai Sondorei 15. aprīlī.

Jersikas pagastā
♦ 55 gadi Tamārai Nikiško 13. aprīlī, 65 gadi Teklai Vaivodei 23. aprīlī, 75 gadi Veronikai Strodei 11. aprīlī.

Preiļu pagastā
♦ 50 gadi Savelijam Golubovam 10. aprīlī un Staņislavam Mičūlim 11. aprīlī, 55 gadi Domicelai Mūrniecei 13. aprīlī.

Riebiņu pagastā
♦ 80 gadi Aleksandrai Kuzņecovai 11. aprīlī, 91 gads Leonorai Vjaksi 14. aprīlī.

Rožkalnu pagastā
♦ 83 gadi Martai Žukovskai 15. aprīlī.

Livānu novada Rožupes pagastā
♦ 60 gadi Janīnai Ivanovai 13. aprīlī, 65 gadi Radionam Mihailovam 14. aprīlī, 70 gadi Helēnai Rušeniecei 12. aprīlī, 90 gadi Monikai Zukulei 14. aprīlī.

Rušonas pagastā
♦ 50 gadi Kārlim Klušam 11. aprīlī, 65 gadi Georgijam Slizovam 10. aprīlī, 70 gadi Fjodoram Bogdanovam 12. aprīlī.

Saunas pagastā
♦ 85 gadi Ksaverijam Dukajskim 13. aprīlī.

Silajānu pagastā
♦ 60 gadi Nikitam Jeršovam 16. aprīlī, 80 gadi Teklai Šmaukstelei 11. aprīlī, 85 gadi Vasilisai Blumovai 15. aprīlī.

Stabuļnieku pagastā
♦ 60 gadi Pēterim Skabam 12. aprīlī, 70 gadi Genovefai Mičulei 12. aprīlī, 75 gadi Jevdokijai Frolovai 15. aprīlī.

Sutru pagastā
♦ 55 gadi Jeļenai Zaharovai 6. aprīlī, 70 gadi Ilmāram Dzenim 10. aprīlī, 75 gadi Bronislavai Magdalenokai 1. aprīlī un Veronikai Znotiņai 10. aprīlī.

Livānu novada Turku pagastā
♦ 50 gadi Dmitrijam Golubovam 10. aprīlī, 55 gadi Viktoram Stepanovam 16. aprīlī, 60 gadi Ilmāram Arklīnam 11. aprīlī un Viktoram Zeilišam 14. aprīlī, 70 gadi Zinaīdai Stikānei 16. aprīlī, 75 gadi Alvinai Peiseniecei 15. aprīlī, 85 gadi Annai Švirkstei 15. aprīlī.

Vārkavas pagastā
♦ 80 gadi Monikai Lukjanskai 11. aprīlī.

«Novadnieks» un pagastu padomes sirsnīgi sveic jubilārus!

Sludinājumi ♦ Reklāma ♦ Pateicība

Sākot no š. g. 14. aprīļa, piektdienās no Preiļu AS plkst. 14.05 kursēs autobuss uz Rīgu, no Livāniem plkst. 14.42, no Jēkabpils AS plkst. 15.25. Rīgā pienāks plkst. 17.40. No Rīgas uz Preiļiem aties plkst. 18.20, no Jēkabpils AS plkst. 20.40, no Livāniem plkst. 21.18. Preiļos pienāks plkst. 21.55.

Sākot no 16. aprīļa, svētdienās no Preiļu AS plkst. 12.30 kursēs autobuss uz Rīgu, no Livāniem plkst. 13.35, no Jēkabpils AS plkst. 14.25, no Pļaviņu dzelzceļa st. plkst. 14.45. Rīgā pienāks plkst. 16.55 (līdz ar to, atcelts reiss LĪVĀNI — RĪGA plkst. 13.35 no Livāniem).

Sākot no 16. aprīļa, svētdienās maršruts JĒKABPILS — LĪVĀNI plkst. 11.50 no Jēkabpils pagarināts līdz Preiļiem. No Livāniem aties plkst. 12.45, Preiļos pienāks plkst. 13.41.

Nekursēs autobuss PREIĻI — LĪVĀNI plkst. 13.00 no Preiļu AS, jo kursēs autobuss maršrutā PREIĻI — RĪGA plkst. 12.30.

Sākot no 16. aprīļa (katru dienu) mainās autobusu kustības saraksti maršrutos:

- 1) JAUNAGLONA — JĒKABPILS, atiešanas laiks no Jaunaglonas plkst. 16.20 (līdz šim 16.25);
- 2) PREIĻI — JAUNAGLONA, atiešanas laiks no Preiļiem plkst. 15.20 (līdz šim 15.27), iebrauks Jaunaglonā plkst. 16.13, atiešanas laiks no Jaunaglonas plkst. 12.42 (līdz šim plkst. 12.25). Preiļos pienāks plkst. 13.40.

Nenokavējiet!
Līdz 25. aprīlim pasūtiet «Novadnieku» mājām un piedalieties balvu izlozē.

Agrofirma «Turība» pārdod kūstmēslus no fermas «Progress», iekraušana 2 Ls/t. Izziņas pa telefonu — 56771.

Firma iepērk dzelzceļa guļšņus.
Mob. tel. 9532418.

Steidzami vajadzīgi darbinieki tirdzniecībā. Pārrunas 14. aprīlī plkst. 10.00 Jēkabpilī, Brīvības ielā 39a, 3. stāvā, zālē. Jūsu konsultante Velga Ragule.

Pateicamies dakterim Kozlovam un nodaļas māsiņām par mūsu rūpīgo ārstēšanu.
Filimone Cīvokore, Albīna Sondore

Pardod
VW Passat Variant. Mob. tel. 9135715; zirgvilkmes grābekli, SZ-3,6 rezerves daļām. Tāl. 9350435 pēc 19; garāžu. Tāl. 9481351; lauku māju. Tāl. 23132; lauku mājas vai maina. Tāl. 21083; sienu, telefona kabeli. Tāl. 55614, 91-9439285; graudus. Tāl. 54626; zirgu (12 g.). Tāl. 76210; darba zirgu (4 g.). Tāl. 59302 pēc 20; grūsnu teli. Tāl. 52455.

Maina
2 istabu dzīvokli pret māju vai pusmāju. Tāl. 23756.

Izīrē
zemi (23 ha) 6 km no Preiļiem. Tāl. 78364.

Iepērkam mājlopus gaļai.
Tāl. 24147, 21956.

Lai labi garšo!

Kartupeļu pankūkas

250 g kartupeļu, 1 ola, 20 g kviešu miltu, sāls pēc garšas.

Kartupeļus nomizo, noskalo, sarīvē, iemaisa olu, sāli, miltus. Masu ar karoti liek uz pannas sakarsētā eļļā, cep no abām pusēm brūnas. Ja vēlas, lai pankūkas būtu irdenākas, svaigiem kartupeļiem pievieno sarīvētus vārtus kartupeļus (200 g : 50 g).

250 g kartupeļu, 25 g skāba krējuma vai rūgušpiena, soda, 5 g cukura, sāls,

viena ola, 10 g kviešu miltu.

Kartupeļus sarīvē un nospiež lieko šķidrumu. Pievieno sāli, cukuru, olu, miltus, skābu krējumu vai rūgušpienu, kam pievienota soda. Visu samaisa, liek ar karoti uz pannas un cep.

250 g kartupeļu, pusglāze karsta piena, divas ēdamkarotes kviešu miltu, viens vidēji liels sīpols, sāls, ja vēlas, var pievienot arī vienu olu.

Kartupeļus smalki sarīvē un tūlīt aplej ar verdošu pienu, kam pievienots sāls, un

rūpīgi samaisa. Pieber miltus un sakapātu sīpolu, kas iepriekš apcepts. Cep sakarsētā taukvielā. Šīs pankūkas nekļūst tumšas, bet ir zeltaini brūnas.

Kartupeļi jārivē tieši pirms ēdiena gatavošanas, jo saskarē ar gaisu masa kļūst tumša. Kartupeļu pankūkas pasniedz karstas. Mājās, kur virtuvē ir ar malku kurināma plīts, saimniece māla bļodā tās siltas var saglabāt cepeškrāsnī. Māla podiņā saliktas kartupeļu pankūkas otrā dienā var uzsildīt mikroviļņu krāsnī.

Pasaulē parādās arī pirmās klonētās cūkas

Lielbritānijas kompānija «PPL Therapeutic», kas pasauli aplaimoja ar pirmo klonēto aitu Dolliju, paziņoja, ka tā radījusi pasaulē pirmās klonētās cūkas.

Pieci veselīgi sieviešu kārtas sivēni — Millija, Krista, Aleksa, Karela un Dotkoma — klonēti no pieaugušām šūnām un piedzima 5. martā. «Tas paver iespēju radīt modificētas cūkas, kuru orgānus un šūnas var sēkmīgi transplantēt cilvēkiem. Tas vienīgais risinājums, kas tuvā-

kajā laikā ļaus pārvarēt visā pasaulē vērojamo orgānu deficītu,» informē PPL.

Kliniskie izmēģinājumi varētu sākties aptuveni pēc četriem gadiem, un analītiķi lēš, ka tikai orgānu tirgus vien varētu sasniegt 6 miljardus ASV dolāru (3,6 miljardus latu). PPL norāda, ka klonēto cūku iegūšanā līdztekus jau apgūtajām metodēm izmantotas arī jaunas procedūras, ko izstrādājuši kompānijas PPL darbinieki ASV.

Pavasara darbi zemeņu laukā

Augsne ir atkususi un jau sāks digt pirmās nezāles, viens no pirmajiem darbiem zemeņu laukā būs rindstarpu irdināšana un tikai slimo lapu aizvākšana. Mazdārziņos to dara ar kapli vai grābekli, bet lielās platībās ar atsperu ecēšām vai kultivatoru.

Ja pēc ziemas zemes izskatās panīkušas, dod virsmēslējumu. Lētākais un labākais ir izmantot vircu, ja tā koncentrēta, atšķaida 1:10. Nav slikti arī «Kemiras» minerālmēslu maisījumi, kuri gatavoti speciāli zemenēm. Nezāļu apkarošanu var veikt arī ar herbicīdu goltiku, bet drīkst veikt tikai vienu smidzinājumu pavasarī pa tikko sadīgušām (pirmo īsto lapu stadijā) divdīgļlapju nezālēm vai pēc ražas novākšanas.

Lai veicinātu zemeņu izturību pret pelēko puvi un lapu plankumainībām, pietiekami iedarbīgs līdzeklis ir kālija permanganāts. No ķīmiskiem augu aizsardzības līdzekļiem pret pelēko puvi ieteicams lietot ronilānu.

Nevajadzētu pārsteigties ar veco lapu novākšanu, tās novāc tikai tad, kad beidzas krāsās diennakts temperatūras svārstības un naktī tā vairs nenoslīd zem 0° C. Audzētājs to jūt pēc tā, cik stingri vecās lapas turas pie auga. Ja tās jārauj ar spēku, tad augam vēl vecās lapas ir vajadzīgas, lai pasargātu ziedpumpurus un jaunus dzinumus no apsaldšanas. Tikai tad, kad tās viegli atdalās no augs un var nogrābt ar grābekli, ir īstais laiks tās aizvēst. Vecās lapas pēc novākšanas sadedzina vai ierok dziļi augsnē, lai ierobežotu slimību izplatību.

Augsni irdināt būtu vēlams saulainās dienās, tā virspusē nonāk ziedu smecernieka kūniņas, kuras vēja un saules iedarbībā aiziet bojā. Ziedu smecernieka apkarošanai nedēļu pirms ziedēšanas derēs gan decis, gan fastaks. Ērces apkaro pirms ziedēšanas, apsmidzinot ar mitaku vai tiovitu (tas der arī pret miltrasu).

Tautā iecienīts un izplatīts paņēmieni nematožu apkarošanai ir iestrādāt augsnē sasmalcinātas samtenes. Daudzi zemeņu audzētāji mazdārziņos iecienījuši ķiploku un sīpolu stādīšanu starp zemeņu ceriem, lai atbaidītu ziedu smecerniekus. Sīpolu uzlējumus lieto pret zemenāju ērci. Citi ieteic starp zemenēm stādīt tomātus, tie atbaida kaitēkļus un abi labi pacieš viens otra klātbūtni.

Anīta Trūpa,
Valsts AAD Viļānu DPP agronome